

KVALSUND
KOMMUNE

Kommuneplanens samfunnsdel

for Kvalsund kommune
2014-2024

Vedtatt av Kvalsund kommunestyre

Sak 68/13 - 12. desember 2013

Innhold

Arbeid, visjon og mål	3
Befolkningsutvikling	4
Innsatsområder	6
1) Levekår og folkehelse	6
Utjevning av forskjeller	6
Primærhelsetjenesten og beredskapssamarbeid	6
Eldrebolegen	7
2) Kultur og oppvekst	7
Kulturell aktivitet	7
Fysisk fostring	8
3) Næringsliv og kompetanse	8
Skole og barnehage	9
Videregående skoletilbud	9
4) Kulturell forankring og identitet	10
Kommunen som organisasjon	10
Stedsutvikling	10
Samferdsel	11
Hvorfor folkevekst	11
Fire scenarioer	11
1) Om Nussir bygges ut	12
2) Om vindmøllepark bygges ut	13
3) Om ny flyplass anlegges	13
4) Kvalsund som drabantby	14
Folkemøter	14
Kvalsund tettsted	14
Kokelv	15
Skaidi/Repparfjorden	15
Neverfjord	15
Klubbukt	16
Boligutvikling	16
Overordnet boligutvikling	16
Fritidsboliger	17
Utmarksområder	17

Arealkonsekvenser	17
Boligbehov	18
Næringsareal	18
Blå behov	18
Tiltak for å snu nedgang til oppgang	18

Vedlegg:

Handlingsplan til kommuneplanens samfunnsdel.

Arbeid, visjon og mål

Kommuneplanens samfunnsdel skal vise veien Kvalsund bør gå fram til 2024, og er et dokument som skal være politisk retningsgivende for praktisk plan- og tiltaksarbeid i perioden fram til 2024.

Grunnlaget ligger i den kommunale planstrategien 2012-2015, og senere rullinger av denne.

Fortsatt står kommunens slagord fast: **"Kvalsund, mulighetenes kommune"**

Visjonen framover må være at

"Kvalsund kommune skal utvikles til en positiv kommune der befolkningen trives uavhengig av bosted, og der sosiale forskjeller skal utjevnes. Kvalsund skal være en kommune som legger til rette for en positiv befolkningsutvikling og et balansert, bærekraftig og lønnsomt næringsliv."

Samfunnsplanen består av to deler: Samfunnsplanen og planbeskrivelse. Planbeskrivelsen er et bakgrunnsdokument som beskriver og analyserer Kvalsund i tall og ord. Bakgrunnen for de tiltakspunkt som vedtas i samfunnsplanen, ligger i planbeskrivelsen. Planprogrammet som denne samfunnsplanen bygger på ble vedtatt av Kvalsund kommunestyre den 21. februar 2013 og etter å ha vært ute på høring.

Hovedmål:

"Kvalsund kommune skal i planperioden være et attraktivt etableringssted for næringsliv i nord, og snu befolkningsnedgang til oppgang for å nå et innbyggertall på 1200 innbyggere".

Befolkningsutvikling

Tabell 1: Alderssammensetning 2006-2013

I planstrategien 2012-2015 er det et vedtatt mål om at Kvalsund kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0-9 år	108	111	117	104	104	82	88	88
10-19 år	122	121	122	107	118	116	108	117
20-29 år	89	95	101	83	62	70	85	79
30-39 år	158	140	124	114	109	102	85	83
40-49 år	114	132	137	137	142	135	140	157
50-59 år	179	171	170	169	151	132	137	151
60-69 år	155	173	183	180	178	189	194	189
70-79 år	97	100	99	104	114	121	119	117
80-89 år	42	44	42	40	42	46	49	49
90-99 år	5	5	6	6	6	5	5	6

Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en reel vekst i folketallet fra vel 1000 i 2012 til opp mot 1200 innbyggere ved planperiodens utløp

Kvalsund kommune står i en utvikling der både folketallet og gjennomsnittsalder går opp. I 2012 var det et fødselsunderskudd på 11, og fødselsunderskuddet er blitt en vedvarende trend som gir

politiske utfordringer både i omsorg- og skolesektoren. Mer spesielt er det at til tross for fødselsunderskudd er det en befolkningsøkning, og at økningen skjer i aldersgruppa 40-60 år, og at den har en sammenheng med innenlands flytting.

I den samme perioden har naturligvis størrelsen på

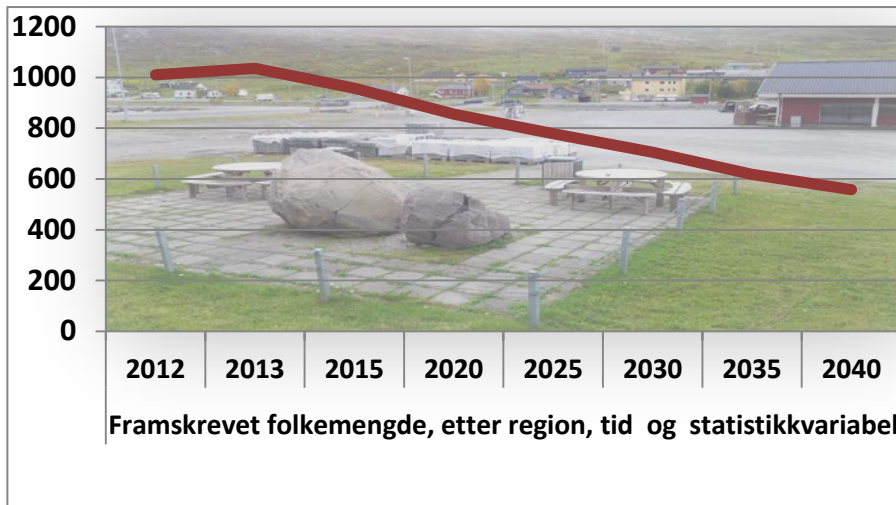
barnekullene gått ned, og samfunnsstrukturen er endret både når det gjelder hvor arbeid finnes, hva slags arbeid som utføres, hvor bosetting skjer og hvor ungene går på skole.

Dersom trenden fra årene 2004 -2013 fortsetter, vil folketallet i Kvalsund synke drastisk. Statistisk sentralbyrå har i sine framskrivninger av folketallet basert seg på en lineær modell som påvirkes av nasjonale/regionale trender. Lokale variasjoner er bare i liten grad hensyntatt i disse modellene. I

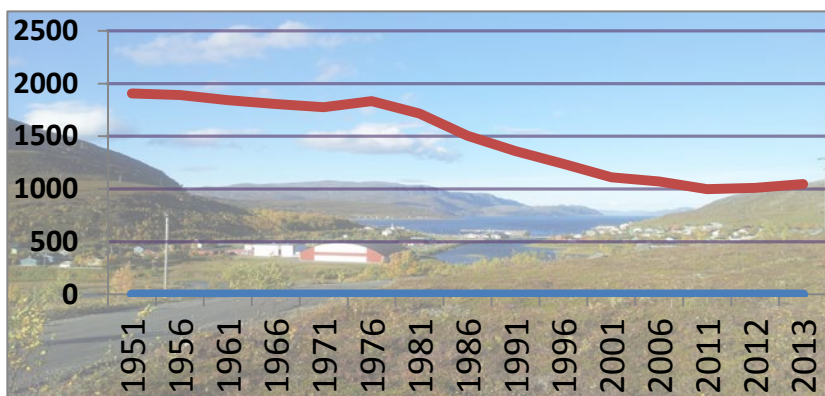
deres modell vil folketallet 25 år fram i tid være under 600. Det aldermessige tyngdepunktet i kommunens befolkning vil ligge i aldersegmentet 50-59 og 60-69. Dette er svært høyt, og gir kommunale utfordringer i mange sektorer.

Hvordan folketallsutviklingen i

Kvalsund vil bli, avhenger for en stor del av hvilken retning kommuneutviklingen tar, og i hvilken grad disse vil føre til befolkningsendringer. Fire mulige framtids-scenarioer er senere i denne samfunnsplanen skissert som mulig utviklingstrender.

Tabell 3 Framskrevet folkemengde, basert med SSB midlere folketallsutvikling

HOVEDUTDFORDRING:

- Hvordan snu en befolkningsnedgang til en –oppgang
- Hvordan møte en befolkningsendring i forhold til boliger og skolestruktur ved en radikal endring i folketallet som følge av nyetableringer eller ytterligere fraflytting.

Innsatsområder

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument. Den tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for lokalsamfunnet som helhet, og kommunen som organisasjon. Den danner grunnlag for sektorenes handlingsplaner og budsjettet. Planen har lagt vekt på fire innsatsområder:

- **Levekår og folkehelse**
- **Kultur og oppvekst**
- **Næringsliv og kompetanse**
- **Kulturell forankring og identitet**

1) Levekår og folkehelse

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Kvalsund kommune skiller seg ut i negativ retning i forhold til landsgjennomsnittet på en del områder som er plukket ut som folkehelseindikatorer. Folkehelse må derfor ses i en mye videre sammenheng enn kontakt mellom helsevesen og pasient. Folkehelse er minst like mye tilrettelegging for trivsel, gode sosiale forhold og forebygging av skader. Dette påligger alle sektorer å ta opp i sin planlegging – på samme måte som det påligger både regionale og statlige myndigheter å gjøre det samme. Målet er å bygge et helhetlig planverk som skal være et verktøy som skal gjøre hverdagen litt bedre for hver enkelt.

Utjevning av forskjeller

Kvalsund kommune bør fortsette det samarbeidet med nabokommunene som allerede er i gang. Hammerfest kommune har utarbeidet en folkehelseplan der Kvalsund har vært med som en samarbeidende part, et samarbeid som kan være fruktbart for begge.

Kvalsund kommune inngikk i 2010 en partnerskapsavtale med Finnmark fylkeskommune om folkehelsearbeid. Formålet med avtalen er å etablere et gjensidig forpliktende samarbeid om videreutvikling og gjennomføring av folkehelsearbeidet.

STRATEGI:

Det er viktig at kommunen styrker innsatsen for å utjevne sosiale forskjeller. Det må legges vekt på å heve deres livskvalitet til et nivå som gjør at flere kan leve et liv mest mulig uavhengig av offentlige tjenester. Innsatsen må rettes mot rusmiddelavhengige, psykisk syke, arbeidsledige og uføre. Ikke minst er det viktig å sørge for at barna til de som er i en vanskelig livssituasjon får den hjelp og stimuli som er nødvendig for å kunne utvikle sine evner og bli selvstendige.

Primærhelsetjenesten og beredskapssamarbeid

Legedekningen er i kommunen meget god, med kort ventetid. Kvalsund har ikke egne sykestueplasser. Samtidig er det få kommuner med relativt så mange sykehusinnleggelser som Kvalsund (i forhold til folketallet).

Primærhelsetjenesten er en del av kommunens akuttberedskap. Ved større og alvorlige ulykker er helsemedarbeidere en del av utrykningsteamet. Også i beredskapsplanleggingen deltar disse.

Med hovedferdselsårer nord sør fra Alta over til Porsanger, og riksveg 94 fra Skaidi til Hammerfest, er denne beredskapen særdeles viktig. I tillegg er Kvalsund kommune en stor verstkommune for hytteeiere som ferdes mye i fjellet både med og uten motorisert hjelp, og det er viktig å dimensjonere beredskapen også i forhold til dette.

STRATEGI:

Som nabo til både store og små kommuner, vil det være viktig å utvikle samarbeid om akuttberedskap som kan betjene befolkningen og trafikanter som trenger medisinsk hjelp. Akuttplaner bør oppdateres og rulleres, slik at innsatsen ikke begrenses av avstander og kommunegrenser alene.

Ved rulling av kommuneplanens arealdel bør det vurderes å sette i gang et omfattende arbeid med sikte på av sikkerhets- og beredskapshensyn (ROS) å formalisere og/eller etablere veier i hyttefeltene. Dette bør også vurderes lagt til grunn ved alle fremtidige hytteetableringer.

Eldrebølgen

Samhandlingsreformen med mange innleggelser gir kommunen store utgifter, spesielt med den alderssammensetningen som kommunen har.

Det må settes i gang arbeid for å utvikle kommunens helse- og omsorgstjeneste, med sikte på å dreie mot mer forebyggende arbeid fremfor å behandle sykdom. Dette arbeidet må få høy prioritet i planperioden. En utfordring for alt folkehelsearbeid, er at resultatene av arbeidet er vanskelig å måle og effektene vil først komme langt fram i tid.

Det er viktig at kommunen bruker tiden fram mot den store eldrebølgen fra år 2025, til strategisk arbeid for at flest mulig i befolkningen får en livskvalitet som gjør at de kan klare seg selv, i egne hjem og i lenger tid enn i dag.

STRATEGI:

De fleste forhold knyttet til og tiltak vedrørende folkehelsearbeid i Kvalsund kommune bør gjenspeiles i en folkehelseplan laget separat eller i samarbeid med en eller flere nabokommuner.

Kvalsund må følge opp alle folkehelseutfordringer, og et samarbeid med en eller flere nabokommuner bør vurderes både for å løse:

- ✓ Økte kostnader som en følge av samhandlingsreformen
- ✓ Helseutfordringer ved industrivekst/-etableringer

2) Kultur og oppvekst

Kultursatsing handler både om å bygge arenaer både for dem som er organisert, og for dem som er uorganisert. Møteplasser der innbyggerne kan utvikle felles forståelse og aktiviteter. Dette området må ses på i et utvidet perspektiv som både angår trivsel og folkehelse. Også innenfor sektoren kultur og oppvekst er det viktig å ha et folkehelseperspektiv.

Kulturell aktivitet

Den delen av planen som medfører aktivitet ved oppvekst og kultursektoren, innarbeides i sektorplan for oppvekst- og kultur. Dette innbefatter rulling av planen, behandling av spillemiddel/søknader med mer. Prioriteringene som er gjort for de kortsiktige behovene må følges opp i kommunens økonomiplaner og årsbudsjett.

Fysisk fostring, tilrettelegging for aktivitet og friluftsliv og styrking av den enkeltes kulturelle utvikling er i denne sammenhengen viktige stikkord. Det fremmer også folkehelse og er en viktig faktor for kulturell identitet og forankring. Mye av kulturinnsatsen er knyttet til frivillig arbeid i lag og foreninger.

Fysisk fostring

I kommunen finnes det sju registrerte idrettslag hvorav Kvalsund IL, Neverfjord IL og Skytterlaget er de mest aktive i tillegg til Hammerfest golfklubb som har tilhold på Repparfjordsletta. Hvert eneste år arrangeres breddemønstringer som toppturneringer og turorientering – tiltak som når mange og så kan utøves individuelt og av et bredt spekter av befolkningen.

Vintertid er der merkede løyper for skiløping, og det er alpinanlegg på Skaidi. Det er lysløper både i Kvalsund, Kokelv og delvis i Neverfjord.

Arbeidet med fysisk fostring er både en del av folkehelsearbeidet og av kommunens kulturinnsats. Kvalsund kommune har ikke egen friluftplan, så mål og prioriteringer for dette må innarbeides i de sektorplanene som gjelder kultur, oppvekst og folkehelse. Dette arbeidet må samordnes.

STRATEGI:

Kvalsund kommunes kulturplan skal være overordnet bestemmende, og den skal baseres på kulturell identitet, lokale forhold og folkehelseprinsipper.

De enkelte tiltak beskrives i plan for idrett og fysisk aktivitet 2013 – 2016, en plan som årlig bør rullers i forbindelse med økonomiplanen.

Idrettsanleggsplanen er en tematisk plan uten juridisk dekning når det gjelder disponering av arealer. Planen må derfor knyttes til kommuneplanens arealdel og revidering av denne

3) Næringsliv og kompetanse

Kvalsund har alltid vært en ressurskommune enten det dreier seg om beiteland, fiske, mineraler eller energi. Slik er det fortsatt. Men de siste årene er oppmerksomheten mest rettet mot mineraler og energi. Men nye tider, har nye krav, og det betyr nye utfordringer som bør løses.

Med den store interessen fra næringslivet om å etablere virksomhet i kommunen, bør det vurderes tiltak sammen med næringsliv og fylkeskolemyndighetene om å få i gang videregående skoletilbud tilpasset framtidig behov enten i Kvalsund eller i tilknytning til næringsliv i kommunen.

Skolestruktur og -tilbud er kommunale kjerneområder og grunnlaget for lokal kompetansebygging. Kommunestyret besluttet i juni 2013 å utarbeide en plan for å renovere/nybygge oppvekstsenteret i Kvalsund tettsted. I vedtaket ligger det en forutsetning om at Neverfjord oppvekstsenter nedlegges dersom et slikt arbeid startes opp. Dagens skole på Halsen i Kvalsund ble reist på 50-tallet og ble utbygd i 1963/64. Kvalsund skole er senere fornyet og utbygd, og svømmehallen gjennomgikk en fornying i 2008. I tillegg har Kokelv oppvekstsenter svømmehall/basseng.

Skole og barnehage

Folketallet i Kvalsund har gått ned, og i den grad det holdes oppe, skjer det som en følge av innflytting. Nye kvalsundværing er i hovedsak utenfor skolepliktig alder. Fødselsraten er lav og antall skolelever er synkende. Om denne trenden vil fortsette, avhenger av en makter målsettingen om å øke folketallet med 200 i planperioden.

Tabell 4 Barnetall to grupper 2008-2013

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0-5 år	58	55	63	51	55	57
6-15 år	130	115	109	104	99	101

Tallmessig skjer det en stor endring i barnetallet fra de er småbarn og til de blir skolebarn. Antall barn i skolepliktig alder har er nedadgående, mens antallet småbarn er stabilt. Dette skjer til tross for at antall småbarn (0-5 år) i kommunen synes å være

stabilt rundt 60 totalt. Hva som er årsaken til dette misforholdet mellom nedgangen i den skolepliktige aldersgruppa og småbarnsgruppa, er uvisst. Men en forklaring kan være ønske om utflytting før ungene begynner på skole.

For å bemanne nye næringssatsinger, kan det bli nødvendig å gå utenfor landets grenser for å hente arbeidskraft. For skolene i Kvalsund kan det bety større innslag av fremmedspråklige elever, og dette bør skolesektoren forberede seg på. Skal Kvalsund opprettholde en skolestruktur med to skoler og forsvare nye investeringer, er det viktig i en oppvekstplan også å se på årsaken til misforholdet mellom antall barn i førskolealder og skolepliktig alder.

STRATEGI:

Kvalsund bør ha en skoleplan som faglig setter skolene i stand til på kort tid å møte utfordringer ved endret elevtall.

Videregående skoletilbud

Ungdom som går ut fra grunnskolen har ikke noe videregående tilbud lokalt i Kvalsund. Noen velger å flytte på hybel i Hammerfest, Alta eller der spesielle linjer finnes, andre dagpendler til og fra Hammerfest. Det er også få lærlingplasser lokalt i Kvalsund utover de som finnes i helsefag via kommunal omsorgstjeneste.

Kommuner som har lyktes i å få nyetableringer og samtidig har klart å snu folkenedgangen, har satset på å gi lokal ungdom tilpasset opplæring. Et eksempel på dette er Smøla kommune i Møre og Romsdal som etter vindmølleetableringen fikk i gang lokalt utdanningstilbud for ungdom i dette fagområdet. Tiltak for å møte fremtidens behov med utdanning kan være et viktig element for å holde fast ungdom i kommunen.

STRATEGI

For å styrke bosettingen og samtidig møte etterspørselen etter framtidige fagarbeidere, bør Kvalsund medvirke til å få etablert tilbud i videregående skole tilpasset de etableringer som melder seg i Kvalsund. Det kan være innen gruvedrift (Nussir), vindmølleteknologi, (Falasrášša), flyfaglige emner (Grøtnes) eller andre relevante fagområder.

4) Kulturell forankring og identitet

Kvalsund kommune har tradisjonelt vært en sjøsamisk kommune der kombinasjon fjordfiske og landbruk i liten skala har sørget for utkomme hos de fleste. Den sjøsamiske identiteten har delvis blitt svekket, men i deler av kommunen står den fortsatt sterkt. Kokelv sjøsamiske museum ligger i kommunes kjerneområde for samisk kultur og identitet.

ILO konvensjonen nr. 169, fastslår retten som enkeltmennesker har til å lære og å bruke sitt språk. Norge har ratifisert denne konvensjonen, og er slik forpliktet til å legge til rette for offentlig tjenesteyting på samisk i kommunal, fylkeskommunal og annen offentlig forvaltning.

En av Kvalsunds fire nabokommuner, Porsanger, er med i det samiske språkforvaltningsområdet. Samtidig brukes store områder av kommunens areal av reindriftsutøvere fra Kautokeino og Karasjok der samisk er det viktigste språket.

Kommunestyret kan bestemme at samisk skal være likestilt med norsk i hele eller deler av den kommunale forvaltning.

STRATEGI:

Kvalsund kommune bør ha en bred gjennomgang av sin kulturelle forankring og identitet. Kommunen ligger i et samisk kjerneområde, og det vil være mulig også å aktivisere og synliggjøre de samiske tradisjoner som ligger i kommunen. Dette er i tråd med de regionale og nasjonale føringer for Finnmark.

Kommunen som organisasjon

Kvalsund kommune er også kommunens største arbeidsplass. Organisatorisk er den bygd opp med fem, hovedsektorer, kultur- og oppvekst, plan- og utbygging, helse- og sosial, drift og næring. Sektorlederne er underlagt rådmannen. Politisk er kommunestyret kommunens øverste organ.

Ansaret for organisering og ansvarsfordeling av de kommunale administrative og politiske oppgavene er nedfelt i delegasjonsreglementet som vedtas av kommunestyret. Det er rådmannen som er kommunens øverste administrative ansvarlige. Det påligger også rådmannen å legge til rette for at det forvaltningsmessige arbeidet gjøres mest mulig hensiktsmessig og etter de lover og regler som gjelder.

Ut fra kommunens størrelse er det tidvis en utfordring å bemanne alle de ulike fagområdene. Det er derfor inngått samarbeid over kommunegrensene på ulike områder som; Vestfinnmark regionråd, RSK (regionalt samarbeidskontor vest Finnmark), samhandlingsreformen, LUK (lokal samfunnsutvikling i kommunene) som skal gi arbeidsformer som kan være til gjensidig nytte.

Stedsutvikling

Hvordan Kvalsund skal utvikle seg i framtida, avhenger for en stor del av hvilken aktivitet som kommer og hvem aktørene er.

Å utvikle Kvalsund der målet er vekst og bærekraft, betyr samtidig at kommunen både må være en god tjenesteleverandør, drive aktiv stedsutvikling og legge forholdene til rette for bolyst. For Kvalsund er det både viktig å se kommunen under ett, men også legge til rette for at hvert av de fem stedene som kommunens kan inndeles i også får mulighet til å skape egen identitet og utvikling.

For å lykkes med kommunale tilflyttingstiltak, må systematisk arbeid til. Det er viktig å ha lagt til rette for de mest grunnleggende forutsetningene for bosetting, boliger, jobber og barnehageplasser.

Samferdsel

Kvalsund kommune er en samferdsel knutepunkt i regionen, og vil benytte dette til verdiskaping til det beste for alle brukere av kommunen.

Strategi:

Legge til rette for arbeidspendling med utgangspunkt gjennom å planlegge for gode og funksjonelle bo områder.

Sikre samordnet areal- og transportplanlegging slik at behovet for transport blir redusert og grunnlaget for klima- og miljøvennlig transport blir styrket.

Styrke samarbeidet med sentrale myndigheter ang. planlegging og bygging av gang- og sykkelveier.

Arbeide for å styrke kollektive buss og båt tilbudet.

Hvorfor folkevekst

Skal Kvalsund få en sunn vekst, må en framtidig befolkningsvekst skje målrettet og av gruppe som kan gi økte skatteinntekter, ikke økte omsorgsutgifter. En slik økning vi likevel komme med eldre bølgen. For Kvalsund kommune blir det avgjørende i planperioden å komme fram til en forståelse av:

1. **Hvorfor det ønskes folkevekst (Hensikt)**
2. **Hva slags folkevekst ønskes (Hvilke grupper)**
3. **Hva skal folkeveksten brukes til (Forventning)**
4. **Hvilke økonomisk konsekvens får folkevekst (Handlingsrom)**

Et samarbeid med næringslivsaktører om å drive stedsutvikling med sikte på at innpendlingen minimaliseres er en metode. Å rette rekrutteringstiltakene i større grad mot kvinner kan være en annen. Erfaringer fra blant annet Pajala, i Nord-Sverige viser at i den grad de klarer å rekruttere kvinner til nye arbeidsplasser så ønsker disse å være bostedsfaste nær arbeidsplassen i en helt annen grad enn menn er det.

Fire scenarioer

Kvalsund kan stå foran en gigantisk forvandling. En lang rekke tunge aktører ser med interesserte øyne på kommunen som et mulig sted for satsing. Uansett hvilke som vil komme, vil det føre til endringer for kommunen som tjenesteyter. Hvert av tiltakene er i seg selv store og krever økonomiske og administrative muskler. I tillegg vil de føre til at det blir mye aktivitet i deler av eller i lange perioder. Kvalsund kommune må politisk, administrativt og planmessig være forberedt på forvandling. Det kan derfor skisseres fire scenarioer som kan synliggjøre noen av **utfordringene**.

Noe av effekten ved etablering er her beskrevet i fire ulike scenarioer. Om flere eller alle kommer, forsterkes effekten voldsomt.

Tabell 5 Mulige store næringstiltak

AKTØR	TILTAK
MARKOPPNESET	Nye næringsanlegg
STATENS VEGVESEN	Ny Rv 94
AURORA VINDKRAFT	To vindmølleparker
NUSSIR ASA	Kobbergruve
STATNETT	Kraftlinje 420 kV
AVINOR	Ny flyplass
TIDAL SAILS	Ny tidevannsturbin

Samlet kan disse føre til investering på 25-30 milliarder, til anleggsarbeid for 1500 personer og på sikt til varige arbeidsplasser for 200 mennesker. Det vil også føre til store ringvirkninger og synergieffekter. Om en eller flere av prosjektene realiseres, øker kommunens behov for å være forberedt – ikke bare lineært, men eksponentielt. Likevel må en liten kommune som Kvalsund alltid være forberedt på å løse uventede problemer og utfordringer når store endringer skjer.

STRATEGI:

Alle fire scenarioer vil i en oppstart/utviklingsfase kreve en økt kommunal beredskap både i helse, skole-, brann og redning ettersom antall innbyggere vil øke.

Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyse) må gjennomføres, og sikkerhet må få en bred plass i areal- og virksomhetsplaner.

Det kan forventes innpendling og konflikter både av sosial og kulturell art. Dette må ivaretas i det videre planarbeidet.

1) Om Nussir bygges ut

Gruveselskapet Nussir har søkt om å få gjenoppta gruvedrift i Repparfjorden: Forrige gang det ble utvunnet kobber, var tidlig på 70-tallet. Gruvedrift i dette området avhenger av statlig aksept ettersom det fra innsigelsesparter (reinbeiteinteressene) sagt nei.

Fra tidligere ligger en reguleringsplan for store deler av fjellmassivet Ulveryggen og Nussir som gir føringer for menneskelig aktivitet. I planen som i 2013 er til sluttbehandling er områdene innskrenket – mest på grunn av hensynet til reindrifta i området. Også i det videre arbeidet skal reindriften tas hensyn til, men det forutsettes en dialog for å få til samhandling i området.

Fornytt gruvedrift er avhengig av å få utslippstillatelse av gruveslam i Repparfjorden. Kommer det en slik aksept, er det viktig at Repparfjorden overvåkes og at det legges til rette for at mineralindustri og friluftsinnteresser kan få til en sameksistens.

Før kobberutvinning kan skje, er det et omfattende arbeid som må skje etter oppstart. Dette arbeidet er ressursintensivt og krever store mannskapsstyrker. Hvor disse skal hentes fra, hvor de skal bo og hvor de skal hente sine servicetilbud fra, må være planlagt. Det gjelder også beredskap for helse og sikkerhet.

Når driftperioden kommer i gang, tyder det på at drift vil skje 24/7. Et scenario er da å fly inn og ut arbeidsstokken og innkvartere dem midlertidig. Ettersom gruveanlegget ligger sentralt til og med Rv 94 gjennomgående i gruveområdet, vil mobiliteten til arbeidsstokken være stor.

STRATEGI:

Kvalsund kommune må legge opp til i samarbeid med driftsoperatør for gruva slik at flest mulig av arbeidstokken skal bosettes lokalt. Det vil bli en krevende oppgave for alle kommunale sektorer å forberede seg på, ikke minst fordi det vil oppstå kulturforskjeller og kreve løsning på språk- og kulturutfordringer.

2) Om vindmøllepark bygges ut

Aurora vindkraft fikk i januar 2013 konsesjon for å etablere vindmøllepark på Falasrášša. Etableringen vil innebære en investering i overkant av 2 milliarder kroner (2012-kroner), og strekke seg over 2-4 år fra 2014 (2015). Den fysiske utbyggingen vil kreve 60 - 100 mennesker i arbeid, vesentlig med etablering av vei og fundamentering i anleggsområdet.

Før vindmølleparken kommer i drift er det, i likhet med gruveoppstart, et omfattende arbeid som må skje etter oppstart. Også dette arbeidet er ressursintensivt og krever store mannskapsstyrker. Hvor disse skal hentes fra, hvor de skal bo og hvor de skal hente sine servicetilbud fra, må være planlagt. Det gjelder også beredskap for helse og sikkerhet.

Området i Klubbukt og mot utbyggingsområder er i dag uten ledige boliger, og området består av noe spredt boligbygging samt en del fritidseiendommer.

STRATEGI:

Når vindmølleparkene kommer i drift, vil de i følge prospektene utløse inntil 10 årsverk, det meste innen service og vedlikehold. Kommunen bør gå tidligst mulig gå i dialog med fylkeskommunen og vindmølleaktøren om å få klarlagt spesielle fagarbeiderbehov som etterspørres. En slik videregående utdanning kan etableres lokalt.

3) Om ny flyplass anlegges

I juni 2013 ble planforslaget for ny flyplass på Grøtnes som et felles interkommunalt planutvalg har lagt fram, vedtatt av kommunestyret i Kvalsund. Planforslaget er en viktig forutsetning for å lykkes i å få anlagt erstatningsflyplass for Hammerfest lufthavn. Grøtnes ligger på Kvalsunds side av kommunegrensen, halvveis mellom Kvalsund tettsted og Hammerfest sentrum.

Det kan også bli etterspørsel etter boligtomter i dette området, noe som i sin tur kan utløse behov både i forhold til kollektivtransport, barnehage og andre offentlige tjenestetilbud.

Kvalsund kommune bør derfor så tidlig som mulig ta ansvar for å utvikle Grøtnes både som et vekstområde for Hammerfest, men ikke minst som et framtidsrettet område i Kvalsund kommune.

Et flyplassområde er i utgangspunktet et plasskrevende trafikkareal. Samtidig er det et servicested der det etterspørres mange varer og tjenester. Kulturen, tradisjonen og klimaet i denne delen av landet tilsier at arbeidsveien helst skal være kort. Det samme argumentet gjelder for beredskapen. En slik flyplass vil både betjene sivil luftfart og petroleumsrelatert virksomhet offshore.

Dersom Grøtnes velges som alternativ for flyplass, vil dette få store ringvirkninger for Kvalsund kommune.

STRATEGI:

Ved rullering av arealplan må muligheter for flyplass legges inn med tilhørende areal disponering og høyderestriksjoner rundet den foreslåtte lufthavnlokaliteten ivaretas.

Frigjøring av areal til ulike formål må starte. Det gjelder areal til industri, næringsvirksomhet og boliger i flyplassens nærområde.

Arbeidet med og relokalisere det interkommunale ressurselskapet bør startes i god tid, gjerne som et regionalt samarbeide.

4) Kvalsund som drabantby

Kvalsund er arealmessig under press både fra utbyggere, fra reindriftsutøvere og fra næringsliv. Samtidig er natur og miljø i kommunen svært sårbar. Samtidig vokser den nærmeste nabo, Hammerfest, i høyt tempo. Hammerfest har marginale arealer der vekst kan materialiseres, og ledige boligtomter er mangelvare

Med sin beliggenhet nær Hammerfest, kan Kvalsund bli en ideell drabantby som tar av noe av presset som Hammerfest har, spesielt fra dem som kommer ny innflyttet til byen. Om befolkningsutviklingen i Hammerfest vil fortsette å stige, kan Kvalsund bli en attraktiv satellittkommune og bo alternativ for arbeidstakere som har sitt utkomme i Hammerfest. For å møte en slik eventualitet, bør rulleringen av kommuneplanens arealdel ta hensyn til de behov som imøtekommer de fleste nye utbyggingsbehov.

STRATEGI

Ved rullering av arealplan er det nødvendig å utarbeide en raus plan som bygger på kommuneplanens samfunnsdel. Kvalsund kommune er avhengig av å være i forkant av eksterne aktører for å nå målet med en befolkningsøkning på 200 innbyggere.

Folkemøter

Som en viktig del av medvirkningsprosessen ble det arrangert folkemøter – fem i alt. For å få en helhetlig prosess, ble alle stedene utfordret med samme to spørsmål:

”Hvordan kan ditt sted utvikle seg til et godt sted å bo?”

og

”Hva står i veien for at flere mennesker kan få bolyst på dette stedet?”

Møtene var åpne og engasjementet stort. Det samme var viljen til å se framover mot en ny tid for Kvalsund kommune. Vedlagt ligger en sammenfatning av tema problemstilling og mulig videre ansvar for oppfølging som kan brukes som verktøy i den videre prosessen med kommuneutvikling.

Generelt var stedsutvikling med vekt på bedring av kommunikasjon og botilbud, å ta vare på naturen og utvikle nye arbeidsplasser lokalt, fellesnevneren.

Kvalsund tettsted

En videreutvikling av Kvalsund tettsted som kommunens sentrum er en overordnet målsetning. Det betyr å legge forhold til rette for skole, boliger, næringsliv og kulturell aktivitet i vid forstand. Arealmessig er det viktig å klargjøre tomter til ulike formål, både til boligbygging og til næringsformål.

I Kvalsund tettsted bør det utvikles møteplasser sosialt og kulturelt. Det er et åpent og tydelig uttalt behov for å utvikle Kvalsund tettsted både handelsmessig og strukturelt. Ved en helhetlig gjennomgang ville også tettstedet framstå med sterkere identitet og klarere mål.

ØNSKET UTVIKLING

Folk i Kvalsund mener det bør vurderes å sette i gang et arbeid med å lage sentrumsplan for Kvalsund tettsted parallelt med kommunens arealplan med tanke på at kommunedelplanen kan innarbeides i kommende arealplan.

Kokelv

Kokelv står i en spesiell stilling i Kvalsund kommune. Den har en sterk identitet og er en positiv bygd i vekst. Ungdommen har tro på egen bygd og en framtid på hjemstedet. Bygda er et sentrum i sjøsamisk tradisjon Dette kan utvikles også næringsmessig.

Det sjøsamiske museet baseres i dag mye på Nillagården. Denne er ikke i forsvarlig stand. Befolkningen uttrykker at det er viktig med et eksternt bygg der det både er plass til lagring, en utstilling og til samlokalisering av kontorer for næringsliv.

ØNSKET UTVIKLING

Folk i Kokelv mener det er behov for mindre næringsbygg for å utvikle fjernarbeidsplasser, f. eks innen data/regnskap eller liknende. Arealmessig er det viktig å klargjøre tomter til ulike formål, både til boligbygging og til næringsformål.

Skaidi/Repparfjorden

Hver eneste helg mangedobles folkemengden på Skaidi. Som det stedet nærmest de store populære hytteområdene, er Skaidi preget av trafikk og handel til og fra fritidsboliger. Som trafikknutepunkt er det viktig, og svært mange trafikkanter langs E6 og til Hammerfest stanser derfor med ulike ærend. I tillegg ligger kommunens eneste hotell med serveringstilbud der – i tillegg til at det er hytteutleie i området.

Skaidi har i dag noe fast bosetning, og kan med sin strategiske plassering være en lokalisering for framtidig boligbygging for ansatte i gruveindustrien og eventuell annen virksomhet. Det finnes allerede noen ledige tomter på Skaidi.

ØNSKET UTVIKLING

Folk på Skaidi ønsker å få klargjort tomter både for bolig og fritidsformål. Ved rullering av arealplanen bør dette behovet vurderes, opp mot mulighetene for å klargjøre ledige tomter som oppfyller krav til adkomst, naturmangfold og miljø.

Neverfjord

Neverfjord har i moderne tid gått fra å være et av kommunes sentra til å bli et sted for fritidsboliger. De siste årene er landbruket i ferd med å dø ut, det er lite aktivt fiskerimiljø. Den samme utviklingen gjelder hele området som sokner til Neverfjord.

Befolkningen i bygda har et sterkt ønske om å opprettholde skole, og de ønsker å få tilbake kulturlandskapet som en gang preget området. Fylkesvegen som går langs Kvalsundet og videre langs Vargsundet anses som god. Men telekommunikasjonen inn i Neverfjord er mangelfull.

Det er få faste arbeidsplasser knyttet til næringslivet i Neverfjord. Oppvekstsenteret, Porsa kraft og oppdrettsvirksomhet er de som kan telles. Fra oppdrettsnæringas side, er det et ønske om å utvikle virksomheten i Vargsundet med utgangspunkt i Saraby.

ØNSKET UTVIKLING

Folk i Neverfjord ønsker å hente tilbake kulturlandskap og hvordan avsette sjøareal til oppdrett er begge punkt som må vurderes og eventuelt innarbeides i kommunens arealdel, og vurderes opp mot gjeldene miljølover og -forskrifter.

Klubbukt

Klubbukt er et sted dit det ønskes aktivitet. I dag er det bosted for folk som enten pendler eller som er pensjonister. Bebyggelsen brukes del av fastboende dels av fritidsbeboere.

De færreste i Klubbukt har noe reelt forhold til utbyggingen av Falasrášša og om det vil få en konsekvens for Klubbukt.

ØNSKET UTVIKLING

Folk i Klubbukt ønsker en oppgradering og et bedre vedlikehold, vinter som sommer, av fylkesveien, og det er et behov for bedre internettforbindelse.

Boligutvikling

Kvalsund har tradisjonelt hatt en spredt bosetning preget av kombinasjonsnæring. Med industrietableringen tidlig på 1970-tallet skjøt sentraliseringen fart, og Kvalsund tettsted vokste. Veksten førte også til at kommunen ble mer og mer sentralisert. I forbindelse med åpning av ungdomsskole ble noen grendeskoler nedlagt. Det samme med lokale butikker som ofte sies å være avgjørende for bosetting.

En nøkkelfaktor for å få fart på innflytting er at det i kommunene finnes bo muligheter. Uten boliger ingen bo lyst. Det er viktig å ha en boligpolitisk strategi som ivaretar framtidsmålet om 200 nye innbyggere, som ivaretar valgmulighet og som samsvarer med målrettede tiltak.

Kvalsund kommune har følgende overordnede målsettinger for det boligpolitiske arbeidet:

- ✓ Bidra til å skaffe egnet bolig for vanskeligstilte på boligmarkedet.
- ✓ Følge opp personer som trenger bistand for å mestre sin bo og livssituasjon.
- ✓ Samarbeide helhetlig om det boligsosiale arbeidet
- ✓ Tiltrekkelig med boliger for nøkkelpersonell

Medio 2013 er det dagligvarebutikk tre steder i Kvalsund: Kokelv, Skaidi og Kvalsund tettsted.

Overordnet boligutvikling

Folkemøtene viste at det i alle kommunens fem områder er det ønske om å avsette områder til boliger. Men byggeklare tomter må ses i sammenheng med kommunens øvrige tjenestetilbud og det er viktig med nærhet til disse – i første rekke Kvalsund, Kokelv og Skaidi.

Kvalsund, og kommunen må stå rustet til å ta i mot nye innbyggere. Det vil i løpet av en periode fram til 2014 være avklart hvilke industriprosjekt som kan forventes i Kvalsund kommune. Likevel må kommunen ta høyde for at en eller flere av prosjektene kommer. Så lenge det er uavklart hvilke prosjekter som utløses, er det viktig å se på boligbehov i alle deler av kommunen.

STRATEGI:

Kvalsund kommune må så tidlig som mulig i planperioden avklare hvilken rolle den skal spille i etableringen av nye boliger. Det gjelder både tilskottsordninger, grunnlagsinvesteringer og som eventuell utbygger. Dette kan avklares og håndteres ved sluttbehandlingen av kommunens boligpolitiske handlingsplan.

Fritidsboliger

I regionsammenheng er Kvalsund kommune en stor hyttekommune. Det finnes per 2013 ikke noe boplikt for dem som ønsker å kjøpe hus i kommunen. Fritidsboliger er i første omgang etablert i Repparfjorddalen, områdene rundt Skaidi, i Russelvdalen og Neverfjord. I tillegg er fritidshus spredt over hele kommunen, noen bygd som hytter, andre bolighus som er tatt i bruk som fritidshus, definert som sekundærboliger. Mange av hyttene er flere tiår gamle, og kommunen har pågang fra hytteiere for å åpne adgang til å etablere vei, vann, avløp og til å kunne knytte seg på el-nettet.

STRATEGI:

Hytteturisme har utløst et behov både for adkomstveier og for mulighet til vann- og avløp. En stor del av fritidsbebyggelsen er allerede knyttet til el-nettet. Det bør være viktig strategi for Kvalsund kommune å skape en bærekraftig utvikling og hytteturismen bli tidsmessig god.

Utmarksområder

Mesteparten av Kvalsund kommune er utmark. Arealmessig er om lag 97 prosent av kommunens areal regulert til LNFR-område. Mesteparten av disse arealene forvaltes av Finnmarkseiendommen, FEFO etter Finnmarksloven som er en særlov.

Kvalsund kommune har også en omfattende landskapsdel også på Seiland. Vel halvparten av Kvalsunds areal på Seiland er nasjonalpark. Området på Komagnes, Russelv og Rasteby er uten fast bosetting. Det finnes imidlertid fritidsboliger på Seiland. I all vesentlighet er det tidligere faste bosetninger som nå er fraflyttet. En mindre del av Stabbursdalen nasjonalpark ligger også innenfor Kvalsunds grense. Forvaltningen av denne gjøres av et eget styre.

Arealkonsekvenser

Om målsettingen på en befolkningsvekst skal nås, øker behovet for boliger. Nasjonalt statistisk regnes behovet i sentrale strøk for en bolig per 2,4 innbygger. I utkantstrøk er denne faktoren noe lavere. Med en målsetting om vekst opp til 200 nye innbyggere, betyr det et boligbehov på 80-100 boenheter i Kvalsund kommune. All arealplanlegging i Kvalsund skal ta hensyn til og avklare de konflikter som ligger, samt ha et mål om å fremme god folkehelse og gode oppvekstvilkår.

Tabell 6: Områder for fremtidig boligbygging

OMRÅDE	ANTALL
Olgabakken/Nygginen	40-50
Steinbakken	15
Skaidi	20
Spredt (også Kokelv)	15
Reserve: Kvalsundlia	30
Neverfjord	10

Boligbehov

Per juli 2013 finnes det en ferdig regulert arealreserve forbeholdt boliger i denne størrelsesorden. Som det framgår av tabellen er dette boliger som vil gi Kvalsund tettsted, Skaidi, Neverfjord og til dels Kokelv vekst.

Det forutsetter at nye arbeidsplasser utvikles i nærhet at regulerte boområder. For å lykkes i dette, må også industriarealer utvikles i forhold til boligbehovet. Om store aktører etablerer seg i Kvalsund, er det viktig at kommunens regulerte områder står i et rimelig forhold til behovet.

STRATEGI

Kvalsund skal kunne tilby boligtomter/boliger til ansatte på og ved en ny flyplass på Grøtnes, samt være en attraktiv pendlerkommune. Arbeidet for å etablere boligområder utenfor støysoner på Kvaløya bør derfor nedfelles i arealplanrulling.

Næringsareal

Store næringsaktører som Nussir, Aurora vindkraft og Avinor Grøtnes vil alle samlet og hver for seg avstedkomme etablering av mindre næringsvirksomhet. Markoppneset er et område som allerede er avsatt til næringsetablering og der næringer som knyttes til all virksomhet rundt Repparfjorden kan etableres. I tillegg er det viktig å se at utviklingen rundt en ny flyplass også vil gi næringslivsvekst med de tiltak som er beskrevet i scenariet om flyplassetablering.

STRATEGI

Foruten å aktivisere Markoppneset til Kvalsunds største næringsareal, bør det gjøres en gjennomgang av alle områder som i perioden kan være aktuelle for satsing, slik at dette kan nedfelles i den rullerte arealplan.

Blå behov

I arealplan for Kvalsund fra 2004 er det avsatt over 20 områder for akvakultur. Noen av disse områdene er ikke tatt i bruk, og andre områder nær eksisterende etableringer er søkt utvidet.

Akvakultur er en basisnæring i området som drives per 2013 av to store aktører. Begge aktører har innmeldt behov for større områder der de kan ekspandere. Skal dette skje, må det i arealplanrulling gjøres et grundig forarbeid både med tanke på miljø og miljøkonsekvenser, og i forhold til de behov som er tilstede.

Dette arbeidet må gjøres i nært samarbeid med næringa og regionale og statlige myndigheter slik at de føringer som gis videre er forankret både forvaltningsmessig og politisk.

STRATEGI

For å imøtekomme krav både fra oppdrettsnæringa og for å møte moderne miljøkrav, bør Kvalsund kommune utarbeide en kystsoneplan som en del av arealplanrullinga.

Tiltak for å snu nedgang til oppgang

Forskerne har vist at skal man lykkes i å snu en fraflytting, gjelder det å få med seg dem som har noe å bidra med. Det kan være fruktbart å samarbeide med regionale myndigheter, næringsliv, bedriftsleder og arbeidsgivere, og boligutviklere parallelt. I tillegg bør frivillig sektor trekkes med. Skal kommunen lykkes, er det avgjørende at de tiltak som settes inn er rettet mot en avgrenset og klart

definert målgruppe. I Kvalsund kan dette eksempelvis være mot fagfolk som knyttes til nytt næringsliv, og deres familier, eller det kan være unge familier som arbeider i Hammerfest, men som ønsker å bo i Kvalsund.

Et samarbeid med næringslivsaktører om å drive stedsutvikling med sikte på at innpendlingen minimaliseres er en metode. Å rette rekrutteringstiltakene i større grad mot kvinner kan være en annen. Erfaringer fra blant annet Pajala, i Nord-Sverige viser at i den grad de klarer å rekruttere kvinner til nye arbeidsplasser så ønsker disse å være bostedsfaste nær arbeidsplassen i en helt annen grad enn menn er det.

Samfunnsplanen har som hovedmål en befolkningsvekst på 200. For å nå dette målet må det i hele planperioden foregå et aktivt arbeid med å utvikle attraktive lokalsamfunn.

- **Rette tiltakene for å snu flyttestrømmen mot en spesiell gruppe**
- **Tilpasset utdanningsbehov næringsliv ungdom**
- **Byggeklaretomter/ferdige boliger klargjort med kommunal støtte**
- **God barnehagedekning**
- **Gode skoletilbud**
- **Kartlegging av arbeidsplasser**
- **Gode kommunikasjoner**
- **God beredskap**
- **Økt handel**
- **Næringsutvikling**

